

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa, 18/05/2016

KMP.570.24.2015.WS

Pan
Jarosław Zieliński
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Wielce Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie dziękuję za przesłanie odpowiedzi (nr BMP-0790-6-7/2015/MJ) na moje wystąpienie generalne z dnia 10 grudnia 2015 r.

W piśmie tym Pan Minister zaznaczył, że tak istotny obszar *Strategii działań nakierowanych na przeciwdziałanie naruszeniom praw człowieka przez funkcjonariuszy Policji* (dalej: *Strategia*), który dotyczy postępowań dyscyplinarnych przeciwko funkcjonariuszom Policji oraz rozpatrywania skarg na policjantów, nie jest w sposób prawidłowy realizowany. Informację tę przyjąłem z zaniepokojeniem. Tym bardziej cieszy mnie propozycja Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji skierowana do Prokuratora Generalnego dotycząca opracowania zasad współpracy w zakresie udostępniania Policji przez prokuraturę materiałów z prowadzonych postępowań karnych.

Dokument *Strategia* ma jednak dużo szerszy zakres i obejmuje działania przypisane do 10 obszarów tematycznych, oprócz wspomnianych postępowań dyscyplinarnych. Wymienia także następujące postulaty reform: wprowadzenie nowych rozwiązań o charakterze dowodowym, budowanie środowiska sprzyjającego profesjonalnemu wykonywaniu zadań, zmiana postaw i sposobu myślenia, działania edukacyjne, kadry policyjne, wsparcie psychologiczne, mechanizmy związane z oceną pracy funkcjonariuszy, pogłębione kompleksowe badania na temat agresji w Policji, współpracę z innymi podmiotami, oddziaływanie na społeczeństwo, wsparcie pokrzywdzonych.

Jak bardzo istotne jest szybkie przyjęcie właściwych rozwiązań świadczy chociażby sprawa podejrzenia torturowania (bicia, kopania po całym ciele, rażenia paralizatorem) mężczyzny zatrzymanego pod zarzutem posiadania narkotyków w Komendzie Miejskiej Policji w Olsztynie. Początkowo Prokuratura Okręgowa w Olsztynie postawiła czterem funkcjonariuszom Policji zarzuty (sygn. V Ds. 61/15) dotyczące wymuszania złożenia określonych wyjaśnień w sprawie karnej poprzez rażenie paralizatorem, pryskanie gazem łzawiącym, bicie rękami i kopanie, dociskanie pokrzywdzonych kolanem do podłogi, przewracanie na podłogę, grożenie. Następnie śledztwo, przejęte przez Prokuraturę Okręgową w Ostrołęce (sygn. V Ds. 91/15), objęło łącznie dziecięciu podejrzanych. Uznałem tę sprawę za priorytetową ze względu na skalę i drastyczność naruszeń praw i wolności obywatelskich. Dotychczasowe ustalenia nasuwają podejrzenia, że stosowanie tortur wobec zatrzymanych w celu zmuszenia ich do złożenia wyjaśnień określonej treści (np. przyznania się do winy) mogło być stałą praktyką w Komendzie Miejskiej Policji w Olsztynie.

Również wizytacje przedstawicieli KMP pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia w jednostkach organizacyjnych Policji w latach 2011, 2012 i 2014 (zob. *Raporty RPO z działalności KMP*) ujawniły przypadki niewłaściwego traktowania zatrzymanych przez policjantów, tzn. popchnięcia, ciągnięcia za ucho oraz spoliczkowania.

Ponadto, przeprowadzona przez pracowników Zespołu KMP analiza prawomocnych wyroków sądowych wydanych w latach 2008-2015 w sprawach o przestępstwo z art. 246 Kodeksu karnego¹ wykazała, że w tym okresie skazano trzydziestu trzech funkcjonariuszy Policji w dwudziestu jeden sprawach w związku ze stosowaniem przemocy w celu uzyskania informacji od zatrzymanych. Należy podkreślić, że w większości przypadków dochodziło do stosowania tortur, bowiem policjanci działając samodzielnie lub przy współdziałaniu z innymi funkcjonariuszami, chcąc wymusić zeznania, przyznanie się do przestępstw lub zdobyć informacje, umyślnie stosowali przemoc fizyczną bądź psychiczną.

Komitet Organizacji Narodów Zjednoczonych Przeciwko Torturom w Ogólnych Uwagach nr 2 z 2008 r. (CAT/C/GC/2) podkreślił, że *Państwa-Strony są zobowiązane do wyeliminowania wszelkich prawnych lub innych przeszkód, które utrudniają zwalczanie tortur i złego traktowania; oraz do podjęcia skutecznych działań w celu zapobieżenia występowaniu takich zachowań i ich ewentualnego powtórzenia.(...) Jeżeli środki podjęte przez Państwo-Stronę nie osiągną założonego celu wyeliminowania tortur, Konwencja w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego*

¹ Art. 246 Kodeksu karnego: *Funkcjonariusz publiczny lub ten, który działając na jego polecenie w celu uzyskania określonych zeznań, wyjaśnień, informacji lub oświadczenia stosuje przemoc, groźbę bezprawną lub w inny sposób znęca się fizycznie lub psychicznie nad inną osobą, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.*

niehumannego lub poniżającego traktowania albo karania wymaga, aby były one poprawione i/lub zastąpione nowymi, bardziej skutecznymi środkami.

Przyjęta *Strategia* stanowi jeden ze środków generalnych związanych z wykonaniem grupy wyroków zwanych łącznie *Dzwonkowski przeciwko Polsce*. Miała m.in. przeciwdziałać występowaniu takich zdarzeń jak ujawnione w Komendzie Miejskiej Policji w Olsztynie oraz ujawnione podczas wizytacji prewencyjnych przeprowadzonych przez przedstawicieli KMP.

W związku z powyższym zwracam się do Pana Ministra o informacje na jakim etapie jest realizacja wszystkich 10 obszarów tematycznych zawartych w *Strategii*.

Z wyrazami szacunku,

Bohdan